

197. Տեր-Միքիլեան Ա. — Սրբոյ Հօրն մերոյ երանելոյն Գործոցի Լուսաւորչի Յամանապատում մտոյ լուսաւորչ: Վաղարշ. տպ. Էջ. 1 քր.: 1 քր.:
198. Տեր-Միքիլեան Գ. — Ազամանգոռոսի աղբիւրներէն: Յիշատակ դաստիարակ Գործի եւ Եմինի վկայից որ վկայեցին յուրահ: Վաղարշ. տպ. Էջ. 8: 91 էջ. 50 կ.: — Տնն եւ Միաբանք: [Բնագր. Մշակ Թ. 1897, Թ. 21.]
199. — Կ. Վ. — Յոսան Օճեցոյ մասն ընդ ղէմ երկանցեակց: Արտասպան յԱրարատ: Վաղարշ. տպ. Էջ. 15 կ.:
200. Տիրապետանց Ն. — Բայաթի-Երթազ:
201. — — Բայաթի-Երթազ: 1895: [Բնագր. Մշակ Թ. 68:]
202. Տիրապետանց Է. Ա. Վ. — Խաղաղութիւն տրեղբուրի ի հնգ անգղէս: Վննետ. տպ. Ս. Ղազ. 135 էջ. 0-70 քր.:
203. Տիւրքմանեան Ն. — Կրկնատուարք ութը դասով: Կ. Պ.: 5 ռ.:
- [Բնագր. Արեւիկ Թ. 3690:]
204. Տիւրքմանեան Կ. — Կալականն լերանց մէջ: Ուղեգրական եւ ազգաբանական անդամներ: Վնննետ. տպ. Միխիլ. 8: 4+72 էջ. 1 քր.:
205. Տոմաշկի Վ. — Մասուն եւ Տիրապետանց սամանները: Պատմական եւ տեղագրական հետազոտութիւն: Մասն Ա. Պատմական տեղեկութիւնը Մասնի վրայ: Թրգմ. Է. Ա. Վ. Պիլեզիկովան: Վնննետ. տպ. Միխիլ. 8: 7+62 էջ. 1 քր.: (Ազգ. Մտնդն. իմ.): [Բնագր. Արարատ 1897, Թ. 1: — Արձագանք 1897 Թ. 9:]
206. Մոսկալեան Թ. — Փոռնը մի ծաղկանց առ Աստուածամայրն Մարիամ քաղեց ի շարակնոցէ Հայաստանեայց եկեղեցոյ: Ա. եւ Բ. տպագր. 1895: Վնննետ. տպ. Ս. Ղազ.:
207. — — Նոյն Գ. տպագր. յաւելեալ բազմօրինակ վկայութեանը: 1^ժ 172 էջ:
208. Մօզո Արեւան — Մվկիկ (La Soucière), վոլդիկ մէկ արարուածով: Թրգմ. Ա. Վոյնր. Բագրէ, տպ. Արթ. 20 կ.:
209. Տուրքմանեան Թ. Գ. — Պալենց Գրատան: Կ. Պ.: 8 էջ.:
210. Փառչազեան Թ. Գ. — Տարբական սկզբունք զբանջալոյ մանկավարժական ուղղութեանը: Աշխատանք մասն: Կ. Պ. տպ. Աստուր. 1895-96: Թ. 54 էջ. 3 ռ.:
211. — — Նոր դպրեցեաց իրագոտութեան եւ ընկանն ու բնապատմական գետնիցանց: Ա. տարի. 7-9 տարեկան տղոց համար, Կ. Պ.:
- [Բնագր. Բիւզանդիոն Թ. 16:]
212. Փայտաշէն իւսթից միջնեւ սպիտակ տունը: Պատկերազարդ: Փոխադր. Է. Մէլիք-Աղաման: Ծփ. 60 կ.: Տարին:
213. Փայտաշէն Վ. — Տուրքման յիշուրթիւնն: (Պատմութեանը, պատկերներ եւ այլն:) Արտասպան «Մուրճ» Ամսագրից: Ծփ. տպ. Իտալի. 1895-96: Թ. 86 էջ. 20 կ.:
- [Բնագր. Մշակ Թ. 52: — Մուրճ 1897, Թ. 2-3, էջ 332:]
214. Փոքր անկիւններ: Կ. Պ. Պոյսմ.: 8: 7 էջ:
215. Փոքրիկ երաժիշտ, մանկական կոմ. 1 զործողութեանը: Տարին են:
216. Փոքրիկ չեղունիկ երաժիշտ: Փոխադր. ուսանելից Թով. Արարատեանցի: Անգրասանապատ, տպ. Գ. Մանդիկանց: 5 կ.:
- [Բնագր. Մշակ Թ. 11:]

217. Քալանթարեանց Ռ. — Սուրբ Գեորգոս ուխտատնոցէ Հայոց Ղազար: 30 կ.:
218. Քալանթարեանց Ս. — Սասունեան աղբարի կերպով: Ծփ. տպ. Մարտ. 7: 73 էջ. 20 կ.:
- [Բնագր. Մշակ Թ. 11: — Արարատ Թ. 1: — Արձագանք Թ. 17: — Մուրճ Թ. 2:]
219. — — Երկաթուղիներ: Ա. Կապով: Ծփ. տպ. Մարտ. 8: 166 էջ. 50 կ.:
- [Բնագր. Մշակ Թ. 72: — Արարատ Թ. 7: — Մուրճ 1897, Թ. 7-8, էջ 1077:]
220. Քանաճի Է. Մ. — Միջուրարտութիւն տեսական եւ գործնական: 91 պատկերոց: Վնննետ. տպ. Ս. Ղազ. 1895: 150 քր.:
221. Քեչրիկե — Համառոտ պատասխան ընդդէմ ձեւախոտի գործածութեան ի նպաստ ցուցանք քանն եւ հնգ փաստերով: Թրգմ. Տր. Կ. Նրաման: Կ. Պ. տպ. Մատթ.: 8: 20 էջ. 1 ռ.:
222. Քուչարեան Գր. — Աստղիկ:
223. Քրիսթիան տակը: Թրգմ. Գ. արքեպ. Այվազեան: Վաղարշ. տպ. Էջ. 470 էջ. 80 կ.:
- [Բնագր. Մշակ Թ. 113: — Նոր-Ղար Թ. 197:]
224. Քրիստոնէական նկարագիր: Անգղիերէնէ թարգմանուած: Կ. Պ.: 283 էջ. 6 ռ.:
225. Օգոստինոսի (սրբոյն) Հիպոլոնայ կապի Մանդուկի աղբարտութեան ի նպաստ ցուցանք 1897
226. Օրացաց եւ զուշակ զոց 1897 թուականին Երեստոսի: Միս տարի: Վնննետ. տպ. Ս. Ղազ.: 0-40 քր.:
227. Օրացաց (Տօնացոյ) անն Երեստոսի 1897 Վնննետ. տպ. Միխիլ. 1^ժ 4+40 էջ:
228. Օրացաց ընդարձակ 1897 տարու: Սեփականութիւն Ս. Փրկչի հիւանդանոցին: Կ. Պ.:
229. — Նոյն համատու: Ս. Ղազ. 1897 թուականին: Վաղարշ. տպ. Էջ. 20 կ.:
231. Օրացաց 1897 թուականին Երեստոսի: Երեստոսէմ, տպ. Ս. Յակոբեանց:
232. Օրացաց ընդարձակ Արեւելեան որդանոցին: 1897 թուականին Երեստոսի: Երեստոս Գ. Պատասխան: Կ. Պ. տպ. Մատթ.: 1^ժ 1897 էջ. 50 փարսլ:
233. Օրճեճոյ Է. — Գիւղական Փաստաբանը: Թրգմ. ուսանելից Թ. Մեդիկան: (Հրտ. ուսանողական խմբ.): Պետր. տպ. Լիբերման: 79 էջ. 20 կ.:
- [Բնագր. Մշակ Թ. 23: — Արձագանք Թ. 26: — Մուրճ Թ. 12, էջ 1602:]
234. — Կախարդը: Թրգմ. ուս. Թ. Մեդիկան: Գետր. տպ. Լիբերման: 84 էջ. 15 կ.:
- [Բնագր. Մուրճ Թ. 4, էջ 504: — Մշակ 1897, Թ. 25:]

Մ Ե Լ Ե Բ Ե Լ Ե

—

Ն Ի Մ Ի Թ Ի Ի Ի Ի Ի Ի

1. Միականաց ծագման պատմութիւնը: — 2. Աղուսեց պատմութիւնը:
1. Սիւլեյմանեան Զեմեան պատմութիւնը: Իր. Գ. Եղիշեփեան, Էլիշեփեան Միաբանութեան աւագ սարկաւազը, նորերս ի լոյս հանեց Միականաց հերձուածոյն ծագման պատմութեան վրայ գերմաներէն հետազոտութիւն մը (տես

Թերթիս ծածկը՝ «Կոր Տրատարակութիւնը»),
 Հեղինակը Միակամայց ծագման մասին յոյն
 աղբիւրներէ աւելուած տեղեկութիւնները երեքի
 կը վերածէ, այսինքն 1. Ըստ ոմանց՝ ասոր սկիզբն
 եղաւ Կարին ուր Հերակղ կայսրը Պաւղոս
 Սեւերիոնեան աղանդաւորին հետ բանակեցեալ:
 2. Ըստ այլոց՝ սկիզբն եղաւ Ասորոց Հերակղին
 քաղաքը, Աթանաս յակօրստ պատրիարքն ձե-
 ոգք: Եւ 3. Երբորդ խումբ մը չի յիշեր ծագ-
 ման տեղը, եւ սկիզբն ուրիշ անձանց կը վե-
 րագրէ: Այս մասին ամենահին աղբիւրներէն է
 626ին Ասորի Ասորիոս պատրիարքն Կ. Պոլսոյ գրուած
 նամակ մը: Հեղինակը քննելով Սեբեոսի, Թեո-
 փանոսի, Մ. Կաղանկատուացոյ եւն. աւանդած-
 ները կը ճշդէ Հերակղի Կարին ժողովի գալու
 տարին 622, եւ Սերգիոս Պատրիարքին առ
 Գեորգ Պաւղիկեան գրած նամակը գնելով
 616ին, կը-հաստատէ՝ որ այս տարին սկիզբ
 Թուած ըլլալու է Միակամայց աղանդը:

2. Ալուանից դոգմա-նիւնը: Յակօր Մա-
 նանդեան Տրատարակեց իւր փիլիսոփայական
 ուսուցչութիւն (doctorat) ճառը, զոր խօսեցաւ
 Եկեղեցի համալսարանը՝ Աղուանից պատմութեան
 մասին (տես «Կոր Տրատարակութիւնը»), ճա-
 ուախօսը կը քննէ Մ. Կաղանկատուացոյ պատ-
 մութիւնը, կը ցուցնէ՝ որ Կաղանկատուացին՝
 Ուտեացի եկեղեցեան մըն է, իրեն արուած
 Աղուանից պատմութեան երեք գրքերը վճա-
 րական են, եւ անձամբ իրեւ գրուած 980—
 1000ին մէջ: Այս գրութեան դէմ նոյն պատ-
 մութեան մէջ գտնուած հակառակ կէտերը կը
 մեկնէ անով՝ որ Կաղանկատուացին իւր գործն
 այլեւայլ աղբիւրներէ կազմած է, որոնց հեղե-
 նակներէն ոմանք պատմութեան ակնաստեա են:
 Ճառախօսը կը խօսի նաեւ Աղուանից եկեղեցոյ
 պատմութեան վրայ, եւ ինչպէս Հայոց նոյնպէս
 Աղուանից համար Թագեի եւ ասոր աշակերտ
 Եղիշիի զոյցներուն պատմական արժէքը՝ զոյցի
 հաւասար, կը գնէ: Աղուանից դարձը գնելով
 Գ. գարուն սկիզբը, Կաղանկատուացոյ վրայն
 կը համառօտէ Աղուանից եկեղեցական պատ-
 մութեան Ա եւ Բ գրքերէն քանի մը պատմ-
 ներու գերմ. Թարգմանութիւնը կը գնէ:

Հ. Գ. Գ.

ԱՅԳԱՅԻՆ ԹԵՐԹԵՐԻ ԾԱՂԿԷՓՈՒՆՁ

1. «Արարատ» ամսագիրը: — 2. Լազարեան մեմու-
 րանի պատմութիւնը: — 3. Կիւրոսի որդանոցը: —
 4. Մոկրատուութիւններ: — 5. Համայն արմատագու-
 թիւներու լիզում: — 6. Ուրարտի տրուածն թուա-
 կանը: — 7. Մեղ լեզուի ճարտասարտները: — 8. Աշ-
 քան միջնակ: — 9. «Նոր-Փորձը», ճարտարակում:
 — 10. Լազարեան մեմուրանի վերաստուելը: —
 11. Լուսն Մոսկովայց-Վազխատու:

1. «Արարատ» ամսագիրը: Եւթմածենի կը գրեն
 «Մշակին» (ԹԻ. 103). «Այս օրերս Կովկասեան
 կառավարչակազմից ասացվել է մի գրութիւն,
 որով Աէհափառ Կաթողիկոսին յայտնում է «Ա-
 րարատ», ամառքի ժամին, թէ ներքին գործերի
 մինիստրի ամենհպատակ զեկուցման հիման վրա (յ)
 Թաղաւոր Կայսրը բարեհաճել է հրամայել՝ նե-
 թարկել «Արարատ», ամառքին ընդհանուր ցե-
 դրական օրէնքի: Առաջարկված է Աէհափառին
 ներկայացնել ի հաստատուութիւն մի պատահականա-
 տու գրաքննիչ կրօնական բաժնի համար, իսկ ամ-
 բող թերթը միշտ ուղարկել Թիֆլիս ցեղա-
 բային»:

2. Լազարեան մեմուրանի գործա-նիւնը: «Մշա-
 կին» (ԹԻ. 103) Մոսկովայն կը գրեն. «Բանա-
 ստեղծ Ս. Հասաղիեան այս տարի բոլորովն թիւը
 նում է ուսուցչութեան պատմութիւնը. ճեմարա-
 նում: Ի որտէ ցնակնում ենք, որ նա յաշորդը
 նոյն անկեղծ սիրով ծառայէր հայոց լեզուի ուսուց-
 ման գործին ճեմարանում, ինչպէս շատ տարիք
 ծառայում էր նա: Լուսմ ենք, որ պ. Հասաղի-
 գեան զիտուարութիւն ունի գրելու Լազարեան ճե-
 մարանի պատմութիւնը: Այդ գործում նա միւսն-
 զամայն ձեռնհաս է: քանի որ մանուկ հասակից
 իւր ամբողջ կենանք անց է կացրել ճեմարանում եւ
 ճեմարանին ծառայելով»:

3. Կիւրոսի որդանոցը: «Ինչպէր անակունեն
 գործնականի անցաւ, ըստ էինք, սրբերու համար,
 եւ յանկարծ կարծես բոլորովն մարեցաւ, իբրև
 թէ Տրատարակումս 50—60.000 սրբեր մէկ մեկ
 հոյր կամ մայր դատած ըլլային: Իտալիա, Կ. Պոլիս
 եւ Գերմանիա քանի մը որբ փոխադրուեցան,
 դաւաճեցին ոմանց մէջ բազումք: քանի թ. առ-
 ունձնական օրբնուցներու մէջ (որոնց անձահ
 նուն միշտ ալ շնորհուեցաւ... մակնոց) պատասա-
 րեայ պատմութիւն օրբեր յանձնուեցան եւ աղբը
 գոհ եղաւ: Ի՞նչ գիւրիքն է եղբ հաղարտութեան
 վիճակը յանկարծ փոխելը: Բայց խօսուի թէ ոչ,
 ինչպէր գետ կենդանի է եւ իւր լուծման կը սպասէ,
 վրան զի ապագայ սերնդեան եւ ամբողջ ազգի մը
 ինչիքն է, հարկ է նոր եւանդեամբ զարկ մը տալ
 եւ չՏանդաւորող միջնէ. որ գահացուցիչ լուծում
 մը արուի: Կիւրոսի նորահաստ որդանոցն՝ այս
 օրերս Տրատարակից (Ի վիճակում) իւր «Յայտարարա-
 թիւնն եւ Կանոնադրը», որով ամայն ապացոյց
 առն սկզբ թէ հաստատուն հիման մը վրայ յա-
 ուսվ ասանի կ'ուզէ իւր սկսած գործը»:
 Մեր բարեկամը՝ Վահան էֆ. Բիւրջեան
 շնորհակալութեան արժանի է իւր փոյթեանունքն
 գործունեութեան համար իբր Տեսուչ՝ ազգային